

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Рада Бориславова Славинска

АМГИИ „Проф. Асен Диамандиев”

Относно дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование 8. Изкуства; професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство; докторска програма „Музикознание и музикално изкуство”.

Автор: Алия Сахл Хансе

Тема: „Теоретико-аналитични аспекти на единството между поезия и музика в соловите художествени песни на Иван Спасов”

Научен ръководител: доц. д-р Пламен Николаев Първанов

Общо представяне на процедурата и докторанта

Определена съм за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема “ Теоретико-аналитични аспекти на единството между поезия и музика в соловите художествени песни на Иван Спасов” с автор Алия Сахл Хансе, за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство. Автор на дисертационния труд е Алия Хансе – докторант в редовна форма на обучение към катедра „Класическо и поп и джаз изпълнителско изкуство“, АМГИИ „Проф. Асен Диамандиев”. Докторант Алия Хансе е представила комплект от документи (на хартиен и на магнитен носител), свързани с процедурата по защита на дисертационния труд, както и 3 публикации, свързани с темата на разглеждания дисертационен труд. Нямам забележки към представените документи и материали.

Алия Хансе е талантлив млад професионалист. Имала съм възможност да проследя нейното развитие от първите ѝ дни на студентската скамейка до този момент. Сериозното обучение в диригентската проблематика, съчетано с няколкогодишната ѝ успешна и високо оценена работа с различни оркестрови и хорови колективи, преподавателската ѝ дейност, разнопосочните ѝ интереси и присъщата на натюрела ѝ всеотдайност, очертават контурите на нейния професионален и личностен портрет. Същевременно, с настоящия дисертационен труд тя се доказва и като задълбочен изследовател, умеещ да вниква в детайл в разглежданата проблематика и да обобщава на базата на логични съждения, сериозен теоретичен базис и емпирични натрупвания, породени от разнообразните ѝ професионални занимания.

Актуалност на тематиката

Действително, актуалността на настоящия труд се определя „от нестихващия изследователски интерес към композиторите от XX век и в частност на Иван Спасов”, както казва самият докторант. От друга страна, до този момент българското музикознание не е изчерпило темата за вокалните произведения на композитора в теоретико-аналитичен план. Алия Хансе съумява да докаже необходимостта от представяне и изследване на камерния вокален жанр, обусловен от личния афинитет на композитора към него, чрез който може да се проникне във възгледите, разбиранията и светоусещането на твореца.

Актуалността на разработката се допълва и от факта, че настоящият дисертационен труд разглежда и приложно-педагогически аспекти на соловата и ансамблова интерпретация, най-вече чрез предложените дълбоко осмислени тълкувания на художествено-идейната образност, заложена в словесния импулс на музикалното претворяване в творчеството на Иван

Спасов. Проследяването и анализирането на триединството „поетичен текст – вокална партия – съпровод” разкрива нови аспекти от актуалната камерно-ансамблова практика и подпомага пътя на осъзнато осмисляне в пресъздаването на произведения на XX-ти век. Резултатите от разработването на дисертационния труд върху тази жанрова разновидност от музикалното наследство на Спасов допълват и поставят на ново ниво познанията върху неговото творчество, композиционните средства, с които си служи, цялостното му светоусещане, интимната специфика на камерните решения, съзнателното селектиране *„на елементи, богати на изразителни качества”* [стр. 155], уменията да дефинира абстрактната същина на поетичното съдържание посредством средствата на музиката.

Познаване на проблема, характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Впечатлена съм от един от основните мотиви на Алия Хансе относно избора на тема, а именно – че изучаването личността на Иван Спасов *„дава широка перспектива за развитие на абстрактното мислене и проява на аналитични умения в научното писане”* [стр. 4]. Способността да бъде уловена есенцията на идейната конструктивност, психологическата субстанциалност на творческата мисъл, лаконичността на художественото изразяване, специфичната селективност спрямо поетичната концепция, афористичността на песенните опуси на този толкова разпознаваем композитор, е присъщо единствено на човек с вроден усет към извличане на същественото, какъвто е настоящият случай. И тъй като анализираната материя е многопластова и е свързана с прояви на разностилови художествени средства в различни изкуства, сложността на проблематиката нараства, а оттам и значимостта на научната разработка.

Във всеки раздел на дисертационния труд проличава дълбочинното познание на докторант Хансе върху изследователския обект. Още в Първа глава Иван Спасов е разгледан като композитор в контекста на музикалната култура на XX век. Точните дефинитивни конкретизирания по отношение различните композиционни течения и изводите относно допирателните с творчеството на композитора, представят сериозен, широкообхватен музикално-теоретичен базис, върху който се конструира целият научен труд. Детайлното „разнищване” на нагласите, предпочитанията, светогледа на Иван Спасов и неговата житейска философия във втора глава, създават предпоставките за максимално „разгадаване” на идейно-творческия му подход в камерните вокални жанрове. Особено ценни от музикантска гледна точка са литературоведските „дисекции” на поетичните първоизточници в трета глава, както и формулирането на синтеза между двете изкуства – поезия и авторска музика – като сериозна предпоставка за съждения и анализи. Фокусът на изследването в четвърта глава е върху драматургията на творбите и начините, по които тя се реализира, за да се достигне до извода, че се наблюдава *„съзнателен стремеж за постигане на съвършенство в изкуството.”* [стр. 94] Уловена е интелектуалната рефлексивност на музикалния изказ и използваните средства, инспирирани от заложената текстуална образност.

Дисертационният труд „Теоретико-аналитични аспекти на единството между поезия и музика в соловите художествени песни на Иван Спасов” осигурява възможност за по-нататъшни изпълнителски, художествено-творчески и теоретични разработки в различни направления. Библиографията на използваната литература съдържа сериозен брой разнородни източници (113), на базата на които се изграждат теоретико-методологичните съждения. Научните достойнства на труда са в съчетание с ясен четивен стил и перфектна балансираност между строгата терминологичност, високата степен на компетентност и добре конструирания, ненатежаващ изказ. Целта, поставена в началото на дисертационния труд, е изпълнена блестящо. Приносите са формулирани с пределна конкретност и бих казала – твърде скромно.

Преценка на публикациите, автореферата и личния принос на докторанта

Докторантът представя 3 публикации по темата на дисертацията. Трудовете са авторски и са отпечатани в реферирани списания. Предложени са някои от подробно изяснените в дисертационния труд теоретични постановки, касаещи творчеството за камерни формации на Иван Спасов и по-конкретно – соловите художествени песни. Авторефератът е с обем 47 страници и точно и ясно представя цялостната научна разработка в синтезиран, но изчерпателен вид. На базата на предоставената ми документация, научни публикации, дисертационен труд и автореферат, считам, че изследванията по настоящата разработка са изцяло дело на докторанта и с пълна категоричност можем да приемем, че дисертационният труд на Алия Хансе е лично нейно дело.

Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Бих препоръчала настоящата научна разработка да бъде официално публикувана. Освен че дава разнопосочни перспективи за по-нататъшни изпълнителски, художествено-творчески и теоретични разработки върху камерното творчество на Иван Спасов, публикуването може да подпомогне по-широк кръг изпълнители в подготвителния етап за концертна реализация на творбите му – в посока дълбочинно осмисляне на поетичната образност на разгледаните творби, пълноценно осъзнаване на музикалния език и средства на композитора, вникване в съкровената интимност на творческата му мисъл.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В рамките на своето обучение докторантът е извършил сериозна по обем изследователска и научна дейност. Синтезиран е голямо количество материал, върху който са получени ценни оригинални резултати и приноси с меродавен характер. Дисертационният труд показва, че докторантът Алия Сахл Хансе притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Музикално изкуство“ като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване. В представеният труд са налице научни и научно-приложни резултати, които представляват принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на факултет „Музикална педагогика“, приети във връзка с Правилника на АМТИИ за приложение на ЗРАСРБ. Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за научната разработка, представена в дисертационния труд, автореферат, постигнатите резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Алия Хансе в област на висше образование: 8. Изкуства; професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство.

Поздравявам Алия Хансе за сериозната и задълбочена научна разработка. Поздравявам и нейния научен ръководител доц. д-р Пламен Първанов за успешното насочване и постигането на впечатляващия краен резултат.

28.04.2021 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Рада Славинска